

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo@tem.fi

Jyri.oksanen@gov.fi

Päiväys/Datum

05.05.2022

Dnro/Dnr

TRAFICOM/152379/03.03.00/2022

Viite/Referens

VN/5810/2020

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaupparekisterilaksi ja elinkeinotoimintalaksi sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Työ- ja elinkeinoministeriö on saattanut lausuntokierrokselle ajalle 7.3.–29.4.2022 luonnoksen hallituksen esitykseksi kaupparekisterilaksi ja elinkeinotoimintalaksi sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kaupparekisterilaki, jolla kumottaisiin vuonna 1979 säädetty kaupparekisterilaki sekä uusi elinkeinotoimintalaki, jolla kumottaisiin vuonna 1919 säädetty elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annettu laki. Lisäksi muun muassa yritys- ja yhteisötietolakia muutettaisiin erityisesti sähköiseen asiointiin liittyen.

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä viraston toimintaan kohdentuvien vaikutusten huomioimisesta lainsäädännön valmisteluvaiheessa ja näitä koskevasta kommentointimahdollisuudesta. Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa esitystä ja sen tavoitteita saattaa kaupparekisterilaki ja siihen liittyvä lainsäädäntö vastaamaan selkeämmin muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksia, parantaa kaupparekisteritietojen luotettavuutta ja tehostaa rekisteröintimenettelyä. Liikenne- ja viestintävirasto toteaa esityksen osaltaan edellyttävän muutoksia sen eri viranomaistoimintojen alaisten hakemusten käsittelyprosesseihin ja mahdollisesti tietojärjestelmiin.

Kaupparekisterilain 31 §:ssä säädettäisiin kaupparekisteritietojen luovuttamisesta viranomaiskäyttöön. Pykälän mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen tarvitessa kaupparekisteriin rekisteröityjä tietoja, rekisteriviranomainen luovuttaisi kyseiset tiedot teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden kautta 2 §:ssä säädetyn mukaisesti, noudattaen muutoin mitä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 5 luvun 22–23 §:ssä säädetään. Pykälässä säädettäisiin lisäksi, että viranomainen voisi vaatia tietoja ilmoitusvelvolliselta vain, jos rekisteröidyissä tiedoissa havaitaan puutteita tai virheitä tai viranomainen ei siitä riippumattomasta syystä saa tietoja rekisteriviranomaiselta. Säännöksen perusteluissa todetaan osaltaan, että kaupparekisterilain säännös olisi tietojen hankintatavan osalta ensisijainen suhteessa muuhun lainsäädäntöön. Liikenne- ja viestintävirasto huomauttaa, että kaupparekisterilain ollessa yleislain asemassa, on ehdotus osaltaan ristiriidassa laintulkintaa ohjaavan lex specialis -periaatteen kanssa, jonka mukaisesti erityislaki vakiintuneesti syrjäyttää yleislain.

Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että ehdotetun uuden lainsäädännön ensisijaisuus tietojen hankintatavan osalta toisi mukanaan muutoksia myös viraston sellaisten hakemusten käsittelyprosesseihin, joissa edellytetään lailla tarkoitettujen

kaupparekisteritietojen tarkistamista tai arvioimista, ja jotka tällä hetkellä toimitetaan hakijan toimesta hakemuksen liitteenä. Esimerkiksi ajoneuvolain (82/2021) mukaisessa ennakoilmoitusmenettelyssä, jossa ilmoitetaan uuden valmiin, valmistuneen tai keskeneräisen ajoneuvon tiedot Liikenne- ja viestintävirastolle ennen ajoneuvon ensimmäistä käyttöönottoa ja ensirekisteröintiä, kaupparekisteritiedot toimitetaan tällä hetkellä ainoastaan hakemuksen liitteenä. Ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain (957/2013) mukaisen katsastuslupahakemuksen ja alkolukkolain (730/2016) mukaisen toimintailmoituksen osalta kaupparekisteriote toimitetaan sen sijaan tällä hetkellä hakemuksen liitteenä, mutta Liikenne- ja viestintävirastolla on tarvittaessa myös mahdollisuus hakea kaupparekisteritietoja yksityisen palveluntarjoajan ylläpitämän palvelun välityksellä. Säännöskohtaisten perusteluiden mukaan kaupparekisterilaissa ei velvoitettaisi, että tiedot haetaan suoraan rekisteriviranomaiselta, joten Liikenne- ja viestintäviraston käsityksen mukaan yksityisen palveluntarjoajan hyödyntäminen olisi mahdollista jatkossakin ja vastaisi ehdotetun 31 §:n tarkoitusta.

Tieliikenteen henkilölupiin ja ajoneuvon rekisteröintiin liittyvissä hakemusasioissa puolestaan toimintamalli vastaa tällä hetkellä suurelta osin esitettyä viranomaisperusteista lähtökohtaa, jossa esimerkiksi kaupparekisteriotetta ei enää vaadita hakemuksen liitteenä vaan tarvittavat tiedot saadaan viraston sähköisiä järjestelmiä ja Patentti- ja rekisterihallituksen kanssa yhteisiä rajapintaratkaisuja hyödyntäen. Lisäksi tieliikenteen henkilölupien osalta säännöksessä tarkoitettuja kaupparekisteritietoja saadaan myös osana Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön tuottamaa velvoitteidenhoitoselvitystä. Lisäksi tieliikenteen henkilölupien hakemusasioissa tarvittavat tiedot voidaan myös tälläkin hetkellä tarkistaa viranomaislähtöisesti Virre-tietopalvelusta. Vastaavasti autokiinnitysasioissa tarvittavat tiedot rasitteista tai yritys kiinnityksistä voidaan tarkistaa Virre-tietopalvelusta. Tältä osin on huomioitava, että Liikenne- ja viestintäviraston kaikilla palveluntuottajilla ei vastaavia käyttöoikeuksia välttämättä ole, joten esimerkiksi viraston rekisteröintikumppanilla asioidessaan asiakkaan tulee tällä hetkellä esittää kaupparekisteriote osoittaakseen muun muassa yrityksen nimenkirjoitusoikeuden. Esityksellä arvioidaankin olevan kustannuksia maltillisesti korottava vaikutus lisääntyvien käyttöoikeustarpeiden myötä sekä virastolle että viraston palveluita tuottaville toimijoille.

Uuden kaupparekisterilain voimaantuloa koskevassa 40 §:ssä säädettäisiin viranomaisen kaupparekisteritietojen hakuvelvollisuutta koskevan 31 §:n soveltamisen alkavan 1.1.2025. Säännöksen perusteluiden mukaan viranomaisille varattaisiin näin kaksi vuotta aikaa lain voimaantulosta tarvittaville muutoksille. Lain toimeenpanon edellyttäessä mahdollisia muutoksia viraston nykyisiin hakemusmenettelyihin ja huomioimista tietojärjestelmien kehitystyössä, Liikenne- ja viestintävirasto pitää ehdotettua 31 §:n soveltamisen alkamisajankohtaa aikaisintaan 1.1.2025 kannatettavana.

Etunimi Sukunimi
titteli

Etunimi Sukunimi
titteli

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)

5.5.2022. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.